

Sjøfartsdirektoratet
Postboks 2222
5509 HAUGESUND

Oslo, 04.07.2019
Vår ref. 19/1044-7
654.10/KAHE
Deres ref. 2017/97797-13

Høring - Nye regler om dykking fra skip

Det vises til Sjøfartsdirektoratets brev av 29.04.2019 – høring- nye regler om dykking fra skip.

LO er positiv til at arbeidstakervernet for dykkere skal styrkes ved at det lovtomme rommet mellom arbeidsmiljøloven og skipsarbeidsloven tettes, at grensedragningen mellom virkeområdet for lovene blir klarere, og at det etableres sikkerhetsregler for yrkesdykking i sjøfarten.

Samtidig er LO bekymret for vernet av yrkesdykkere særlig knyttet til følgende problemstillinger

- Tilsynet med yrkesdykking blir fragmentert og ikke plassert der kompetansen ligger
- Arbeidstidsordningene blir forskjellige i sjøfarten og ellers
- Selvstendig næringsdrivende yrkesdykkere får ikke tilstrekkelig vern
- Dykkere på utenlandske skip utenfor territorialgrensen mangler vern

1. Grensedragningen mellom lovverk og tilsynet med dykkingen

LO mener Arbeidstilsynet bør føre tilsyn med dykkervirksomhet, også i sjøfarten.

Lovforslaget innebærer at det skal føres tilsyn med dykkeoperasjoner, ikke bare fra de to etatene som har kompetanse og erfaring på feltet (Arbeidstilsynet og Petroleumsstilsynet), men fra en tredje etat (Sjøfartsdirektoratet), som skal føre tilsyn med dykking i sjøfarten. Tilsynet blir dermed svært fragmentert. Slik fragmentering er ikke ønsket av noen av etatene. Sjøfartsdirektoratet har selv påpekt at det mangler kompetanse på området. Det er bekymringsverdig når man vet at dykking er et av de mest risikoutsatte yrkene i Norge og innaskjærs yrkesdykking har medført 9 dødsfall siden 2007. Dette kommer i tillegg til helseskader. Ulykkesomfanget er altfor stort sett hen til at det bare er ca 1250 aktive arbeidsdykkere i Norge, jf <https://www.arbeidstilsynet.no/nyheter/avdekket-sikkerhetsmangler-hos-6-av-10-kontrollerte-dykkebedrifter/>.

Det fragmenterte tilsynet vil bli en utfordring i grensetilfellene når Sjøfartsdirektoratet og Arbeidstilsynet ikke er klar over hvem som har tilsynet. Hvem avgjør om yrkesdykkeren faller inn under det ene eller andre lovverket og om det er Arbeidstilsynet eller Sjøfartstilsynet som skal ha tilsynet i det konkrete tilfelle? Slike uklarheter kan medføre at det ikke føres tilsyn i grensetilfeller. Slik har det etter det opplyste også vært i praksis. Arbeidstilsynet har i perioden 2016-2018 ført 64 tilsyn av dykkervirksomheter, mens LO ikke er kjent med at Sjøfartsdirektoratet har ført noen tilsyn i samme periode.

Landsorganisasjonen i Norge

Torggata 12, N-0181 Oslo E-post: lo@lo.no www.lo.no Telefon: +47 23 06 10 00 Organisasjonsnummer: 971 074 337
Kontonr.: 9001 07 00182 Faktura på e-post: 971074337@autoinvoice.no Elektronisk faktura (EHF): 9908:971074337

En annen problemstilling som oppstår med forslaget til endret virkeområde, er at alle forsvarers dykkere er spesifikt unntatt fra skipsarbeidsloven og dermed vil være omfattet av arbeidsmiljølovens vernebestemmelser. Det er positivt at disse dykkerne omfattes av arbeidstakervernet, men det er ingen god grunn for at dykkere på forsvarers skip omfattes av arbeidsmiljøloven og skal være undergitt Arbeidstilsynets tilsynsmyndighet, mens dykkere på andre skip skal være omfattet av skipsarbeidsloven og underlagt Sjøfartsdirektoratets tilsyn.

Ytterligere problemstillinger knyttet til forskjellige arbeidstidsordninger i de to lovene mv behandles i punktene nedenfor.

En løsning på utfordringene knyttet til vernelovgivningens virkeområde, er at alle yrkesdykkere omfattes av arbeidsmiljøloven og tilhørende sikkerhetsforskrifter og at tilsynet utføres av Arbeidstilsynet.

En annen løsning er at man beholder den foreslåtte avgrensningen av virkeområdet, men at Sjøfartsdirektoratet fører tilsyn med at sjøfartsregelverket overholdes, mens Arbeidstilsynet fører tilsyn med dykkervirksomheten i sjøfarten. I så fall bør arbeidsmiljølovens § 1-2 (2) ikke bare avgrense mot de som er omfattet av skipsarbeidsloven men også mot skipssikkerhetsloven, fordi de to lovene samlet sett skal gi samme vern som arbeidsmiljøloven.

2. Arbeidstiden for yrkesdykkere

Arbeidstiden for dykkere er en av de viktigste sikkerhetsfaktorene for dykkere. Bli arbeidstiden for lang vil det kunne medføre både sikkerhetsrisiko og fysiologisk helserisiko som akkumuleres ved suksessive dykkeroppdrag. Denne risikoen kan vanskelig sies å være mindre for de som dykker fra skip i åpen sjø enn andre yrkesdykkere fra kai osv. Det gir dermed lite mening at rammene for arbeidstidsordninger for dykkerne underlagt skipsarbeidsloven, skal være videre enn for de som er underlagt arbeidsmiljøloven. I arbeidsmiljøloven er normalarbeidsdagen 9 timer og alternative arbeidstidsordninger krever avtale med den ansatte, tillitsvalgte eller godkjenning av Arbeidstilsynet. Dykkere som faller under skipsarbeidsloven og skipssikkerhetsloven vil i medhold av den foreslåtte forskriftsbestemmelsen i § 4 a kunne få arbeidstidsordninger på inntil 12 timer i løpet av 24 timer og 42 timer på 8 uker uten at det foreligger noen form for drøftelser med den ansatte eller tillitsvalgte, eller godkjenning fra Arbeidstilsynet. Den foreslåtte løsningen innebærer både en sikkerhetsrisiko for dykkerne i sjøfarten og et konkurransefortrinn for dykkervirksomhetene. Forslaget synes ikke ta opp i seg den helse- og sikkerhetsrisiko som er forbundet med dykking, eller at kommersielle behov står opp i mot dykkernes risiko for helseplager og tap av liv. Det er bare å se hen til Nordsjødykkersaken mot staten i EMD der staten ble dømt for brudd på menneskerettighetene ved at de ikke hadde tatt helserisikoen på alvor, for å skjønne at det er feil vei å gå.

LO mener at arbeidstidsbestemmelsene i arbeidsmiljølovens kapittel 10 må få anvendelse for alle yrkesdykkere for å sikre en forutsigbar regulering, godkjenning av skiftplaner i samråd med tillitsvalgte og reell mulighet til å fastsette arbeidstidsordninger ved tariffavtale. Dette er også påpekt av Arbeidstilsynet i deres brev til Arbeids- og sosialdepartementet datert 15.2.2018, ref. 2017/49738.

LO er positiv til forslaget om særskilt risikovurdering i forskriften om utførelse av arbeid § 26-1. Imidlertid unntar forskriftens § 1-2 (3) b) de militært ansatte i Forsvaret som utfører dykkervirksomhet

som militær aktivitet fra virkeområdet. Dette blir unødvendig, ettersom dykkere om bord i Forsvarets skip driver vedlikeholdsarbeid og inspeksjoner og dermed ikke omfattes av unntaket for militær aktivitet.

3. Yrkesdykkere som er selvstendig næringsdrivende

Sjøfartsdirektoratets høringsbrev mangler vurderinger og konsistente verneregler for dykkere som er selvstendig næringsdrivende. Virkeområdebestemmelsene i arbeidsmiljøloven og skipsarbeidsloven sier ikke noe om selvstendig næringsdrivende. Det er dermed noe uklart om bestemmelsene i skipsarbeidslovens kapittel 8-10 som også gjelder selvstendig næringsdrivende skal ha samme avgrensning som arbeidstakere.

Ettersom arbeidstidsregulering er et sterkt risikomoment innen dykking, er det også betenkelig at direktoratet ikke har vurdert hvordan arbeidstiden for selvstendig næringsdrivende yrkesdykkere skal reguleres. Disse utgjør en stor andel av yrkesdykkerne.

Arbeidstidsordningene for selvstendig næringsdrivende yrkesdykkere er etter det foreslåtte regelverket svært fragmentarisk og tilfeldig. Arbeidstid for skipsarbeidere er regulert i forskrift om arbeids- og hviletid på skip hvor det nå er foreslått en ny bestemmelse i § 4 a. Yrkesdykkere som er arbeidstakere vil omfattes av rammene for arbeidstid i § 4 a. Selvstendig næringsdrivende yrkesdykkere vil derimot omfattes av forskriften for øvrig som i § 1 regulerer "arbeids- og hviletiden for sjøfolk". Dermed vil selvstendig næringsdrivende omfattes av reguleringen av alminnelig arbeidstid på 8 timer i § 4. Yrkesdykkere som er arbeidstakere regulert av arbeidsmiljøloven, vil være underlagt reglene i kapittel 10, mens selvstendig næringsdrivende yrkesdykkere som ikke omfattes av skipsarbeidsloven mangler vern.

Risikoaspektet knyttet til arbeidstidsordninger for yrkesdykkere gjør seg like mye gjeldende for selvstendig næringsdrivende som for arbeidstakere. Direktoratet bes vurdere hvordan man kan etablere konsekvente arbeidstidsordninger for yrkesdykkere som er selvstendig næringsdrivende.

4. Dykkere på utenlandske skip på norsk sokkel utenfor territorialgrensen

Dykkere på utenlandske skip på norsk sokkel utenfor territorialgrensen har ikke tilstrekkelig vern, verken etter gjeldende regelverk eller med direktoratets forslag.

Den foreslåtte forskriften om dykking fra skip § 3 gjelder utenlandske skip i Norges territorialfarvann. Forslaget synes lite fremtidsrettet med tanke på at dykking i fremtiden vil knytte seg til blant annet vindmøllerparker, oppdrettsanlegg og gruvedrift utenfor territorialgrensen.

LO mener regulering av dykking knyttet til utenlandske skip bør omfatte utenlandske skip på norsk kontinentalsokkelen. Til sammenligning er arbeidsmiljøloven gjort gjeldende i petroleumsvirksomheten for dykking på hele kontinentalsokkelen. Vern av dykkere på utenlandske fartøy på norsk kontinentalsokkel må utredes og styrkes.

På grunn av at høringsfristen utløper i ferien, tas forbehold om godkjenning i LO.

Med vennlig hilsen
LO Norge

Peggy Hessen Følsvik
(sign.)

Katrine Hellum-Lilleengen
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.